

Til
Kommunaldepartementet
postmottak@kmd.dep.no

Deres ref.: Vår ref.: 15/5052-10

Oslo 8. april 2016

Forslag til ny lov om tivoli. Høring

Vi viser til høringsbrev av 25. februar d.å.

Norsk Journalistlag (NJ) er organisasjonen for redaksjonelle medarbeidere, herunder ledere og frilansere som har journalistikk som yrke. Norsk Presseforbund (NP) er fellesorganet for norske medier (trykt presse, radio, tv og internettpublikasjoner) i etiske og redaksjonelt faglige spørsmål. Norsk Redaktørforening (NR) er en landsomfattende sammenslutning av redaktører i alle typer medier. Selv om vi ikke står på den formelle høringslisten, kommer vi her med en felles uttalelse til forslaget om ny lov om tivoli, med synspunkter avgrenset til forslagets kapittel 3 om varslingsplikt, rapportering og taushetsplikt.

Forslaget gjelder tivolivirksomheter, en bransje som har økt sterkt i Norge de senere år. Tivolitilsynet ved Statens Jernbanetilsyn i Trondheim oppga i sin beretning for 2014 at de førte tilsyn med 850 ulike innretninger, fordelt på omkring 300 forskjellige eiere. Antall innretninger er økt med vel 150 siden 2004. Selv om antall alvorlige ulykker heldigvis har vært få ved fornøyelsesparker og tivoli i Norge, viser tilsynets tall at antall uhell og ulykker stiger, med særlig sterk økning fra 2010.

Antallet uhell/ulykker med personskader var 115 i 2003, mens antallet er doblet til 230 i 2014. I fireårsperioden 1995-1999 var skadeantallet totalt 299, som var økt til 551 i perioden 2005-2009, og til hele 1.197 i årene 2010-2014. Antallet middels alvorlige skader er tredoblet siste periode, sammenliknet med 2005-2009.

Skadene inndeles i tre typer, der de minste alvorlige skadene omfatter skrubbsår, småsår, hodeskader med svimmelhet, brudd av finger, tå eller tann, som i 2014 utgjorde klart størsteparten med 208 tilfeller, middels alvorlige skade er større kutt, hodeskader med besvimelse mindre enn 15 minutter og enkle brudd av lange knokler, mens alvorlige skader er hodeskader med besvimelse mer enn 15 minutter, over 20–30 % forbrenning 2.–3. grad, åpne eller kompliserte brudd og andre skader som åpenbart kan medføre varig mén.

Departementet skriver i høringsnotatet at varslings- og rapporteringsplikt bør tydeliggjøres i ny tivolilov, fordi dette ansvaret pålegger særskilte plikter på virksomhetene og deres ansatte. Departementet vurderer det slik, heter det i høringsnotatet, at «det er behov for å innta tilsvarende bestemmelser som i jernbaneundersøkelsesloven kapittel II». Departementet foreslår varslingsplikt etter samme mønster som for «andre transportformer». Endelig uttaler departementet at et «velfungerende varslings- og rapporteringssystem forutsetter også egnede bestemmelser om taushetsplikt», fordi departementet mener at taushetsplikt etter forvaltningsloven ikke er tilstrekkelig. Departementet forklarer imidlertid ikke konkret hvorfor taushetsreglene her ikke er tilstrekkelig. I stedet viser departementet til jernbaneundersøkelsesloven, Ot. prp. nr 50 (2004-2005) pkt 7.6, fordi det der uttales at «det er ikke vanskelig å finne eksempler på opplysninger som havarikommisjonen eller tilsynsmyndighetene bør motta, som verken gjelder personlige forhold eller forretningshemmeligheter, jf punkt 7.6.2 ovenfor.» Henvisningen til 7.6.2 gir ingen eksempler overhodet, dette punktet handler bare om utenlandsk rett.

Dessverre er det i vår lovgivning de senere år skjedd en markant utvidelse av taushetsregler, særlig på samferdselssektoren, fordi man tror at utvidet varslervern skal gi bedre varsling. Vi kan ikke se at det er vist til noen undersøkelser som bekrefter at det er slik. Derimot vet vi, fra Tivolitilsynets årsrapport for 2014, at det ikke synes å være problemer med manglende rapportering av alvorlige hendelser, og at det som kan være underrapportering av mindre alvorlige hendelser kan bøtes på med økt forebyggende arbeid fra tilsynets side. Det er ikke noe i de senere årsrapporter som tyder på behov for endringer i reglene om taushetsplikt.

Dessuten viser erfaringer fra andre områder at åpenhet tvert imot fremmer avviksrapportering. Spesialkonsulent for kvalitetssystem i Trondheim kommune, Tor Magnus Hindenes, har gitt følgende kommentar til at byrådet i Oslo fryktet underrapportering av avvik hvis man ga innsyn i rapportene:

- Vi fryktet det samme som de sier i Oslo – at ansatte skulle bli engstelige. Men vi har tvert imot opplevd en liten økning i antall avviksmeldinger i august. Enda viktigere: Jeg har vært rundt på samlinger med verneombud i Trondheim kommune. Ansatte sier at de føler seg sett og hørt gjennom disse sakene. Det har ikke blitt en debatt om «udugelige ansatte», for dette er flinke folk som tar jobben alvorlig. Det har blitt en politisk debatt de alle applauderer, uttalte Hindenes til Adresseavisen 12. september 2015.

Selv om ulykkesstatistikken ikke er dramatisk for tivoli- og fornøyelsesparkene i Norge, er det et økende antall av barn og barnefamilier som oppsøker slike innretninger hvert år. På denne bakgrunn er det urovekkende at kommunaldepartementet vil pålegge et omfattende hemmelighold av alle opplysninger knyttet til de hendelser som det skal varsles og rapporteres om etter lovens § 3-4. Åpenhet om denne type opplysninger er dessuten langt mer tillitvekkende enn motsatt. Hemmelighold fører til utrygghet og antagelser, som ofte mangler rot i virkeligheten, mens åpenhet fører til at folk har et riktig grunnlag til å vurdere både risiko og tillit. Ut i fra at ulykkesstatistikken ikke er veldig høy, vil tivoliene komme styrket ut av mest mulig åpenhet.

I bestemmelsen er taushetsplikten i utgangspunktet knyttet til taushetsplikten i forvaltningsloven § 13, men er kort og summarisk deretter «presisert» til å gjelde «alle opplysninger» som er innrapportert etter varslingsplikten i § 3-2. Dersom definisjonene av hva taushetsplikten omfatter i forvaltningsloven § 13 nr 2 ikke er tilstrekkelige, må det være mulig for departementet å angi nærmere hvilke typer opplysninger regelen skal omfatte. Slik forslaget lyder nå, er regelen ikke forutsigbar og kan komme til å omfatte en mengde opplysninger som allmennheten må ha rett til å få kjennskap til. Ved en slik omfattende og

upresis bestemmelse er risikoen også stor for at mange oppfatter taushetsplikten som vern av offentlige interesser, som taushetsplikten i forvaltningsloven ikke skal dekke.

Vi minner om det medieorganisasjonene (Norsk Presseforbund, Norsk Journalistlag og NR) skrev til departementet i høringen om endringer i luftfartsloven om rapportering av hendelser (Deres ref. 15/583, datert fra oss 9.10.2015):

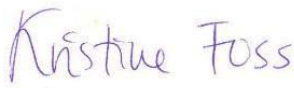
«I et demokrati har befolkningen et naturlig krav på å få vite sannheten om tjenesteytelser i luftfarts-, jernbane og veisektoren. Dette gjelder særlig tjenester der graden av sikkerhet kan utgjøre forskjellen mellom liv og død for brukerne. De grunnleggende verdiene bak offentlighetsprinsippet gjør seg med andre ord sterkt gjeldende på dette området. Allmennheten har krav på å kunne skaffe seg kunnskap som strekker seg langt utover det nivået som någjeldende og forslåtte taushetspliktbestemmelser legger opp til.»

Vi tar også med siste avsnitt i nevnte høringsuttalelse:

«Problemet er at det foreliggende lovforslaget viderefører et vern av interesser som det ikke har vært tradisjon for å beskytte ved hjelp av taushetsplikt. Når hensynet og beveggrunnene for å opprettholde det ekstremt strenge taushetsregimet i tillegg begrunnes med behovet for å beskytte selskaper og ledere som sitter med ansvar for alvorlige ulykker, mener vi departementet bør vurdere hele taushetsbehovet og hva det skal beskytte, på nytt.»

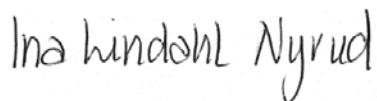
Med vennlig hilsen

Norsk Presseforbund

Kristine Foss
jurist

Norsk Journalistlag

Ina Lindahl Nyrud
advokat

Norsk Redaktørforening

Arne Jensen
generalsekretær